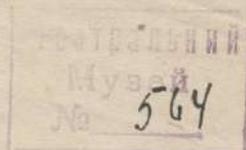

Персонажі:

Тов. Трохим - голова Завкому
Тарас - сторож при клубі.

Сашко
Петро
Мішка - Комсомольці
Катя
Таня
Голова засідання
Пкуродьоров - фабрикант
Соціаліст
Генерал
Ад'ютант
Юсол
Робітники
Офіцер
Селянин
Солдат
Мінка
Шкєра.

ПРО ЛЬОГ.

Дія відбувається на сцені клубу.

- Трохим: Хлопці, хлопчики звавіше, скоріше. Уже скоро ніч. Треба це одпочити.
- Петро: Поспішаємо товаришу. Ось дивись які Сашко лозунгі намалював. Усю підлогу замазав. У каті вся спідниця у фарбі.
- Катя: Ой, Сашко, як так можна. Треба акуратно.
- Тарас: Малює... намазав... Тоже подумаеш...
- Сашко: Голова... розумієш. Тут широкий розмах мусить бути. Я ж художник, ніхто небудь.
- Тарас: Махай над холстом, а на підлогу обережніше. Художник - сапожник.
- Сашко: Дай спокій, не лізь, а то покину малювати. Це фарба клійова, не олійна. Сам помию підлогу.
- Тарас: О... поміє... Знаємо... Напаскудити - ваше діло. Ну й надоїли. В печенках, в почках, в селезюнках.... Тифу...
- Катя: Товаришу Трохиме диви який бант. Сама зробила.
- Тарас: Бант, бант... Цяцку знайшла... Пограйся дитинко...
- Катя: Це для тебе товаришу Трохиме. Головний розпорядчик з червоним бантом Красиво.
- Трохим: Добре, добре. Кінчайте хлопці, а я піду подивлюсь, як там в залі робота..
/виходить./
- Петро: Молодця Сашко. Подивіться, як він студента намалював.
- Тарас: Студента. Хіба це студент. Це не студент.
- Петро: Чому ж не студент.
- Тарас: Одна нога короче... Це інвалід
- Сашко: Чого ти чипляєшся, старий хрін. Як раз і студент. От на зло тобі ще й підпишу що це студент. Розумієш, ти багато. Тут широкий розмах, почуття.. а він...
- Катя: Ой обляпає всіх...

- Сашко: Не бійся. Кліювсю працю, не олійною. Просохне - обтруситься.
- Мішка: /Входить/ Кінчайте, кінчайте час. Вже не рано, не рано. Гей Сашко, от послухай, що я написав /Тихо читає/
- Таня: Катя давай потанцюємо. Ну давай. Тра-ля-ля, тра-ля-ля
- Тарас: Ну от маєте ... Пляси, вихилися завели. А ну збирайтесь геть.
- Таня: Сашко, Сашко ходімо танцювати. Я без кавалера не могу.
- Сашко: Не вьвни коза, кінчати треба.
- Таня: Потім, потім. Зараз танцювати. Одпочинеш.
- Сашко: Та я не змію танцювати. Одчипись кажу.
- Таня: Я научу. Сашко.
- Сашко: Пусти, бо вилажу всю...
- Таня: Нічого, це ж кліюва. Просохне обтруситься, сам казав.
- Сашко: Пусти, а то квачем обмажу. /Тікає/ От причепа дівка.
- Трохим: /Входить/ Дівчата, покінте ці вальси - польки. На місця всі. Скоріше кінчайте, скоріше.
- Петро: В два цота. Раз і нема, раз і єсть. Раз плонуги.
- Трохим: Ти кінчай, а не балакай.
- Петро: Один момент. Дівчата сідай. Чого роти роззявили. Чули, що Завком каже. Ну й публіка. Подумайте товаришу Трохиме. Я їм як добрим кажу, а вони нуль зніманія.
- Трохим: Ну годі коноводє. Вже пізно. Завтра зранку на демонстрацію треба збіратись.
- Петро: Розумієм, товаришу замврилзамзав. Ми в момент. А ну катай роботу /сїдають працювати/
- Трохим: Ну, товаришу Тарас. Завтра зранку марширувати підемо.
- Тарас: Чого я там піду. Я вже старий. Маршируйте, як до смаку вам.
- Трохим: Е, це не діло старий, ти ж розумієм, з нашого Кооперативного Інституту буде Буз. Ага. Тут братику всі мусять святкувати.
- Тарас: Ну й святкуйте. Велике діло опеньки. Про мене чи Буз, чи Куз, чи муз ... Однаково.
- Трохим: Тобі однаково, а всім оцим не однаково. Для них - це свято. Велике діло справедливо. Це поступ. Дивись, хлопці сїдять .... Підрастають помаленьку, потроху, потиху виходять в люди, підпоро робітничої влади стають А тим часом помаленьку завойовують науку, гризуть камєнь, стають на ноги
- Тарас: По маленьку ... Ото ж воно й є помаленьку. Помаленьку треба було йти з початку. А то скільки сили на революцію ухлопали. По маленьку і спочатку треба було. Зібралась би Учреділовка, рішили б добрі люди як і що ...
- Трохим: Ну й сказав. Крашого не придумав. Вже ж сім років Лютневої революції минуло, а ти про Учреділку.
- Петро: Це дядку не про нас пісня.
- Тарас: Об'єднались би всі, годі, горе б менше було.
- Петро: Що тобі, тайного совітника нашого жалько зробилось. Діректор подумавш.
- Тарас: По ж, наш діректор був гарний чоловік. Передовий можна сказати, чоловік Після як евраль минув, він революційний порядок встановив. Зі мною за руку здоровкався.
- Трохим: Хитрий був товстопузый, нема чого казати.

Петро: Пожаліла віця вовка, що не з'ів її ловко.

Трохим: Чудний ти, старий. Сім років Радвлади для тебе мимо пройшли. Сказати людям, так не повірять. Про учреділку забалакав.

Катя: Він сам там думав бути.

Петро: Добре що не погнав. Налипив би він коників.

Тарас: Ми би розумних людей послухали. Там з різних партій люди, вони б довели діло куди слід. Хіба там соціалістів не було.

Трохим: Оці соціалісти довели б тебе. Тільки кістки затріщали б. Всіх би полопали капіталісти.

Тарас: Подавились би не біся.

Трохим: Тепер подавились, це правда, а тоді навряд. Ні соціалісти перше вас олією смазали б, а ви б і не очухались, як вас ковтати почали б. Од олії покисли б. Розмечтались, рсвхлябались. А вас би тут -хап, та на зуби.

Петро: Ну хлопці, прибірай за собою. Закінчили, до дому час. Товаришу Трохиму, ви чули нову пісню. Зараз зробимо репетіцію.

Трохим: А після репетіції до дому. Потомились всі, а завтра цілий день на ногах

Петро: Не турбуйся, вистачить сили. Ну, тихше там... Дивись на мене я діріжер. Починай /Співають комсомольську пісню. Молодь виходить зі сцени./

Трохим: Чув старий. А ти своє... Коли б не Жовтень, були б вони такі. Га...

Тарас: Поживем, побачимо, що з них вийде, чи кукіль, чи пшонця.

Трохим: Ого братику, такі хлопці будуть ... Держись... Весь світ перевертимо.

Тарас: Слухай сюди, Трохиме, /оглядається/ Ми з тобою на одинці, ніхто не почує. Скажи мені по правді, неже гірше зробила б Учреділовка. Потроху, потроху зрівняли б загальну лінію. Оці, наприклад, помірковані соціалісти, вони все ж таки ... Скажи мені ...

Трохим: Скажу, скажу. Закопали б вони революцію в яму. Не було у них прямого шляху, а революція братику, повний ход любить. Ось на поворотах і перекинувся б їхній паротяг. Лінію виправити не можна. Надо знати свою лінію, і прокладати її, як по лінійці.

Тарас: /Знову оглядається таємно/ Слухай, Трохиме, тут ніхто не підслухає. Ну, коли б наприклад, їхня ста лінія верх взяла. Що б тепер було.

Трохим: На добрий кінець була б монархія з підсолодою конституцією зветься. Розумієш. Ну прощавай поки. Хлопці вже на вулицю вийшли. Ти до дому підеш.

Тарас: Ні, я тут на каналку ляжу. Далеко мені до дому, вже не рано.

Трохим: Ну лягай, а завтра в ранці розбудемо. Клуб це не украсили. Прощавай. /Виходить/

Тарас: На добраніч. /Лягає/ Ох... лінія... А чія лінія краще. Скажи мені ... От Учреділовка ... наприклад... Мене теж туди виставляли. Ох-хо-хо. І прививце на листку надруковали. Може б і виправили лінію. Нікому образи не було. А директор ... Шкурдольоров ... Він хороший чоловік... Не дали врятувати народ божий. О як би гарно було б. А цікаво одним оком глянути на те, коли б стался по нашому, по божому. Ох-хо-хо-хо.... цікаво /засипає/

Відтинок І-й:

Засідання фабзавкому.

Тарас: Ясно вам сказано. Учреділовка товариші, установчі збори себ то, після довгих і трудних перенон і всяких більшовицьких авантур, на ренті зібралась і виявила свою волю. Росія тепер-російська демократична республіка. Ура... /мовчанка/ Ох... До складу влади входять представники всіх партій .... всіх окрім більшовиків, та лівих есерів. Це, товариші, справедливо ... Далі. Війну з німеччиною будемо продовжувати до побідного кінця. Хай живе російська демократична республіка. Уррр-а...

- Трохим: Я прошу дати відповідь на слідуєчі запитання. Перше, чому досі продовжується розстріли більшовиків і чому в той же час монархисти гуляють на волі, ще й видають свої газети. Друге, що зроблено для селян. Чому ваша Учреділка не видала, твердого міцного закону про конфіскацію земель у поміщиків і не розподілило всю землю між трудящим селянством. /Хвалиться/ Чому не націоналізовано заводи і фабрики. Доки хазяїн буде мати владу. Де контроль над виробництвом.
- Голова: Досить. Ти завжди сунешся з своїми більшовитськими суперечками.
- Трохим: Правди не любите. Це правда про Учреділовку.
- Тарас: Не можна, товаришу, все зразу... Треба помаленьку....
- Голова: Досить, годі. Не заводьте приватних розмов.
- Трохим: Прощу слова.
- Голова: Не дам.
- Трохим: Чому.
- Голова: Не хочу. /Шум/
- Робітник: /вбігає/ Я з мітингу товариші.
- Трохим: Ну, що там.
- Робітник: Генерал Іванів з казакми їде, а за ним великий князь Миколай Миколаєвич....
- Тарас: Це дурниці... Не звертайте уваги на всякі брехні... Не наводь паніку
- Трохим: Бачите. Я вам казав раніше...
- Голова: Мовчать. Тихо. До порядку.
- Трохим: Дайте слово.
- Голова: Не дам.
- Трохим: Чому.
- Голова: Не хочу. Годі. Тихо. Ну, кому яка /Галас, шум/

Відтинки II-й

Кабінет фабриканта.

- Шкурдзьоров: /Слухає, льокан/ Про. Завком мого заводу. В шва. Пі, постій. Пустя.
- Тарас: /Входить з Трохимом/ Миколу Івановичу... Ми до Вашої ласки.
- Шкурд: Можна короче. Мені ніколи... Кожна хвилинка у мене порохвана і тому
- Тарас: Ми розуміємо. Але ж пане... Микола Іва... Ми два тижні добиваємось чести побачитись з вами.
- Шкурд: Ну, дебились. Чого вам ще. Скоріше. Минули ваші промови. і мітинги Ну скоріше.
- Тарас: Нам треба докладно побалакати.
- Шкурд: Балакайте короче. Мене чекає автомобіль.
- Тарас: Зараз, тут у мене все записано /копається в кишенях/ Завком зробил постанову, перше - вісім годин праці... У нас на заводі 10... Виходить....
- Шкурд: Це на підставі наказу з центра. Ми працюємо на оборону. Війна не закінчилась. Копія наказу у діловода Корнана. Далі...
- Тарас: Нащот смешкання майстерні, значить, треба вінтиляцію там, виходить.
- Шкурд: Це вимагає великого ремонту. У мене грошей нема. Далі.
- Тарас: Для кооперативу хотіли субсидію пресити, щоб з дорожничою боротись. До того ж школа потрібна, дітей вчити, а без кооперативу...

- Шкурод: Я вже сказав, грошей нема. Кооператив це ваша особиста справа. Живіть внесками, або що. Далі.
- Тарас: Кімнатку для завкома ... Може коло контори в якийсь чуланчик..
- Шкурод: Завком існує для робітників. Мені однаково. Хай робітники самі погурбуються про свою організацію.
- Трохим: /виступає вперед/ Річ в тому товарищу....
- Шкурод: Пробачте з ким маю честь балакати...
- Трохим: Я представник професійної спілки членами якої являються робітники вашого заводу, товариш Трохим.
- Шкурод: /глузуєчки/ Дуже приємно. Я пан Шкурольоров.
- Трохим: От я і хочу вам сказати, що при такому становищі справи навряд чи може існувати завком.
- Шкурод: Ви меншовик.
- Трохим: Це не має ніякого відношення до суті справи.
- Шкурод: Дуже радий, що ви одної зі мною думки. Завком нікому не потрібний.
- Трохим: Вибачте, вибачте Шкурольоров. Ви не так зрозуміли.
- Шкурод: Ви абсолютно праві. Після фебральського нагнітання, захватів це ... не той ... тепер не такий час...
- Трохим: Але дозволять...
- Шкурод: Тепер війна і кожний з нас мусить бути на місці. Існує проєктик, шановний добродію, що одміняє всі розпорядження, що до заводських порядків.
- Трохим: Але як же...
- Шкурод: Дуже просто. Там часом, до закінчення війни. Поки всі сили на фронт і виробництво.
- Трохим: Вибачте товаришу, але...
- Шкурод: Вибачте, ви мабуть поспішаєте... У вас теж засідання. Не буду затримувати. Кімнатка, покажи цим товаришам двері.
- Трохим: Так ось як. Чудесно.
- Тарас: Не хвилюйтесь ... Це ... Це непорозуміння /виходять/
- Шкурод: /коло телефону/ Слухаю. Що, що... Не може бути. Генерал заняв Петроград. Що ви кажете, голубе мій. Та це ж... господи... Слушайте це напевне. Ра. Екстремний випуск. Ну, звичайно, звичайно. Не смію затримувати. Звоніть по всій Росії, по всім давам, не тільки по телефону. Спасибі, спасибі, спасибі.

Відтинок: III-й.

Штаб генерала.

- Генерал: /коло телефону/ Слухаю. Міністерство занято, добре. Скрутити всі зв'язки, вокзали ... Об'являю осадне положення. Чекайте мого наказу. По. Який завод повстав. Машинобудівничий. Послати негайно інженерів. Не соромтесь з ними. По. Електрична станція бастує. Розстріляти двох, трьох на очах всіх робітників.
- Ад'ютант: /входить/ Ваше превосходительство, представники соціалістичних партій нас питають.
- Генерал: По треба. Про те. Пустіть. /входять соціалісти/ Чого треба.
- Тарас: Дозвольте сісти.
- Генерал: Сідайте.
- Тарас: По дорученню центрального комітету Р.С. - Д.Р.П. центркомітету Соц.Рев. ми уполномовані отримати пояснення в справі останніх подій.

- Генерал: Я не маю обов'язку відповідати, але коли вас це дуже цікавить я можу пояснити. Група, яка мені доручила привести все до порядку хоче встановити в Росії тверду владу. Таку владу не створить різнобарбний уряд, який виставили Установчі Збори. Ми зібрали вірне військо і завяли всю країну. Уже буде шала - я це не знаю. Чекаю наказів з центру. В усіх випадках до соціалізму дуже далеко. Робітникам де-які полігшення можна обіцяти, але не багато не маєте надії. Правим соціалістам ми може бути дамо одне місце в міністерстві. Не все. На далі всі балачки зайві.
- Тарас: На якій підставі, дозвольте запитати ви пішли проти волі князя рускої землі - Учреділки.
- Генерал: Ви мене затримуєте. Я вам ясно сказав, що потрібна тверда влада. На далі балачки зайві. /Іде до телефону/
- Тарас: Як бути товариші. Що робити.
- Соціаліст: Не знаю що робити. Коли одмовимось од коаліції з генералами, то що ж нам .... до більшовиків іти....
- Тарас: Але тут зовсім крайні праві.
- Соціаліст: Що ж робити. Краще навіть з генералами, чим з цією сволочою.
- Ад'ютант: /входить./ Ваше превосходительство, представник од всіх послів просить прийняти.
- Генерал: Просить, просить. /Входить посол/ Сідайте будь ласка.
- Посол: Дипломатичний корпус вітає ваше превосходительство, ми знаємо що Росії потрібна більш солідна влада. Союзні держави вас підтримують. Це докнає більшовиків, і ми позбавимось од революційних ентузіазмів. Багато хочуть ці сволочи.
- Генерал: Панове проку вас залишить кімнату. Я не маю часу. Дакурний ад'ютант вам скаже коли я звільнясь.
- Тарас: Ми прийшли раніше і маємо право.
- Генерал: Проку не сперечатись. Залиште кабінет.
- Тарас: Ми протестуємо.
- Генерал: /До ад'ютанта/ Будь ласка виведіть цих панів. /Виходять/
- Посол: Ми чули, що великий князь іде за вами.
- Генерал: /радіючи/ Я певен що монархію об'являть на ціх днях. Але нам потрібні аероплани і знаряди.
- Посол: Всі послы надіслали телеграми своїм державам. Допомога вам забезпечена.
- Генерал: Чудесно. Через три дні маю надію побачитись з вами на урочистому прийомі його величності государя всеросійського.

Відтинки IV.

Пригарі.

- Тарас: Хто там. Грицько... синочок ... З вікніля ти...
- Селян: Не прикідайся батько, для чого питаєш. Знаєш добре, що ми на фронті. Батько, скажи мені для чого нас сюди зігнали, за що ми гинемо скажи мені. Ми злихаємо з голоду. Ми можемо перегрияти одна книжку другому горлянку за зелений суп. На розстрілюють французи, нас кетуть в агаку вулметним вогнем в спину. В тилу нас б'ють офіцери Ми хочемо смерти, ми стомились. Дай відповідь за що ми воємо.

Відтинки V.

- Селянин: Заховай мене голубчику. Село спалили. В лісі ховались. Онкера як за звірем ганяються. Об'ють всіх нас. Заховай голубчику. Ми ж в тебе земляки. Ми до нього з болем йшли, а він цінного собаку спустив. Земля одібрав, скотину начальство одібрало. Хліб для солда забрали. Діти помірають ... Заховай ...

Відтинок VI.

Сашко: Ти бачив його. Висить прикусив до крові синій запис. Очі страшні. За що його повісили я питаю тебе. Відповідай мені. Ви разом працювали, куди ви завели нас. Ми віддали своїх дітей на війну. Хто заплатить за їхні життя. Війна дала нам нового деспота. Ного подякувати треба. У нас забрали останнє, що дала нам революція. Хто за це заплатить. Угодовці ... Ви, ви повісили його за те що він сміло балакав з хазяїном. Ви повісили його на радість тому хто тепер царює. Він збирав всіх смілих і упертих, що б розірвати ті кайдани що ви згартували... Смерть, голод, злидні. Смерть, смерть, ходить всюди. Смерть всім нам, ми загинемо...

Відтинок VII.

Тарас: /Схоплюється з канатки/ Ходімо в проханні до генерала, до міністра, до головного командіра, ходім... /Вбігають робітники/

I-й робітн: Ми пропали...

2-й: Тут не врятуємось. Я бачу шпиків...

I-й: Хто це.

Тарас: Це я. Що робити.

Австралійський
Музей
№ 564

2-й: Тепер ви питаєте. Учреділка паршива. Чому не питали раніше.

I-й: Ви прдали нас, ви, ви...

Тарас: /Перелякано/ Тихше товариші ми це не все згубили...

I-й: Все на вулиці розклієно маніфеста. "Ми божіє милость"

3-й: Смерть угольцям продекнікам.

Тарас: Товариші голубчики, треба схоронити спокій. Нас теж не помилють. Треба обговорити що робити.

3-й: Нієно. Через хвилину нас повісять. Тепер будуть раїти ті для кого ви розмаркувались, розмизувались...

4-й: /вбігає/ Вікайте... Клуб окружили юнкера... Зуава французські мордують робітників.

Тарас: Товариші. Ви знаєте ... треба рятуватись ... Куди тікати, де вихід..

3-й: Ви запутали й нас своєю лінією, тепер виходу немає.

I-й: Тихше. Ідуть.

Тарас: Вони ідуть сюди. /Входять юнкера/

Офіцер: Ось де юни. Руки ввєрх. Беріть їх, в"ляіть. Обшукайте сцену. Лови кожного.

Тарас: Обдурили нас.... П'пали в наші лапи. Але прийде наш час. /Починають співати інтернаціонал./

Офіцер: Новчатъ. Розстрілять всю большевицьку сволоч./Робітників виводять/ Обшукати все, що б не один мерзавец не втік.

/Світлішає. Чутно стук в двери/

Сашко: /За дверима/ Дядько Тарасе, дядько відчини. /Входить/ Дайон молотка.

Тарас: /Не розуміючи/ На що тобі молоток. Що ти хочеш робити.

Сашко: По ти сліпий. Забув хіба. Сьогодні ми святкуємо 5 років існування Кооперативного Інституту. Сьогодні ми будемо вже -- ВУЗ. Ось льоаунги

Тарас: Сашко, голубчтку тікай. Забирай все і тікай.

Сашко: По з тобою Учреділовка. Приснилось щось погане чи що.

Тарас: Тут вони... розумієш... Клуб заняли вони ... Чунали, чорні такї, зуби вишкірені.

Сашко: Здурила наша Учреділка /Чути комсомольські пісні/

Тарас: Стій... шкше... хто це співає. Що за співи... Чкай...

Сашко: Це наші хлопці співають. Готуються до демонстрації.

Тарас: Хай! До демонстрації... Кооперативний інститут... БМЗ... ВУЗ...
5 років існування... Співай... всі співай... Господи боже мій
святий / Співає/ Повстаньте гнані і голодні ...

/Вбігають всі/

- Хлопці учреділка співає.

К і н е ц ь

Учреділка
1948